

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Incenzemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Kranjski deželni zbor.

(VI. seja dne 7. februarja 1912.)

Glavar otvori sejo ob 9 uri 40 minut! Ove-
rovatelja sta posl. Demšar in Born. Deželni gla-
var odkaže na to razne prošnje odsekom. Pos-
lanec Jaklič predlaga, da se o poročilo dežel.
odboru glede

izpremembe zakonskega načrta o šolskem nad-
zorstvu

tako obravnava.

Deželni predsednik Schwarz nasvetuje, da
se odstavi z dnevnega reda ta točka, ker ni v
poročilu tistih točk, ki jih je vlada zahtevala.
Poročevalec dr. Zajc utemeljuje predlog dežel.
odboru. Dr. Eger govori proti nemški. Posl.
Gangl govori proti ter navaja pomisleke, ki so
jih narodno napredni poslanci že v prejšnjih
letih povdarjali. Pozivlja vlado, da naj načrta ne
sankcionira. Dr. Zajc odgovarja Schwarzu.
(Med tem odide manjšina iz zbornice. dr. Tril-
ler: Zbornica ni sklepčna!) Ne da bi konstati-
ral in doglasklepnost, izjavi dežel. glavar, da
odloži to točko z dnevnega reda. (Kisli obrazi
med klerikalnimi poslanci in obupno ploskanje.)

Ravno tako se je ob nenavzočnosti narodno
naprednih in nemških poslancev, ne da bi bila
konstatirana sklepčnost zbornice, izročilo odse-
ku poročilo dežel. odbora o zopetni izpremembi
občinskega in volilnega reda za Ljubljano. Med
tem se vrne opozicija.

Razne peticije.

Posl. Pogačnik: Prošnja Elizabetne otroške
bolnice naj se odkloni. Sprejeto. Prošnja za po-
stajališče v Gorjah se odstopi dežel. odboru. Spre-
jeto. Prošnja žebljarske zadruge v Kropi in Ka-
mni gorici za 4000 K brezobrestnega posojila
naj se odstopi deželnemu odboru. Sprejeto. Isto
se sklone glede prošnje omenjene zadruge za
podporo. Dežel. odboru se nadalje odstopijo na
predlog dr. Kreka prošnje društev: »Unterstüt-
zungsverein für Juristen«, društva za »promet
tujcev«, kateremu se tudi dovoli kredita 3000
K za tekoče leto, »Verein zur Abhaltung wis-
senschaftlicher Ferienkurse für Lehrer« in »Aus-
schluss für volkstümliche Universitätsvorträge«. Krek
predlaga, da se odkloni prošnja »Narodne
šole« za podporo, češ, da nima ta naprava iste-
ga pomena kakor svoj čas. Posl. Gangl govori
proti in prosi poročevalca, naj vsaj prečita pro-
šnjo društva. Iz nje je razvidno, da je društvo
potrebno in vrši človekoljubno delo. Do l. 1901
je društvo dobivalo od dežele vedno podporo.
Predlaga 400 K podpore. Dr. Krek predlaga
z neslanimi opazkami, ki zbuja-
jo kakor vsaka neslanost pri klerikalnih pritrjevan-
jih, da naj se predlog odseka sprejme. Sprejeto.
»Akad. Verein für Sexualhygiene« ne dobi pod-
pore. Prošnja »Podpornega društva za realce v
Idriji« se odstopi dežel. odboru. Posl. Gangl toplo
priporoča prošnjo. Njegov izpreminjevalni pred-
log klerikalci odklonijo.

Primeren vpliv deželnega odbora.

Sklene se izročiti dežel. odboru prošnje »Pla-
ninskega društva«, »Vajeniškega doma« v ugo-
dno rešitev proti temu, da dobi dežel. odbor na
društvo primeren vpliv. Brez primerne vpli-
va se izroči odboru prošnja društva »Philhar-
monische Gesellschaft«. Prošnja »Dramatičnega
društva«

za podporo gledališču se odkloni.

Dr. Novak povdarja važnost tega društva
in pomen dežel. gledališča, govori proti predlogu
odseka, seveda brez uspeha. Posl. Jarc predlaga

povrh še resolucijo glede primerne vpliva na
repertoar in nastavljanje gledališkega ravnanja.
Sprejeto. Primeren vpliv se naroča dežel. odboru
dobiti tudi pri »Glasbeni Matici«, predno se re-
ši njena prošnja za podporo. Posl. dr. Triller:
Deželni odbor je vse kulturne potrebe meščan-
stva popolnoma zanemarljivo. Vse njegove želje
in potrebe so iztisnili iz deželnega proračuna.
Ob podporo sta mestni licej, »Vzgojevalno in
izobraževalno društvo«, »Domovina« in danes
pride na vrsto »Glasbena Matica«, ki je popol-
noma nadstrankarska. V njenem odboru sta ce-
lo dva duhovnika — glasbenika. Stokovnega
vpliva deželni odbor noče, pač pa strankarskega.
Predlaga brezobrestno podporo v znesku
6000 K. Njegov predlog se odkloni. Dr. Krek
pravi, da bi 6000 K deželo obtežilo. Predlog od-
seka se sprejme. Prošnja »Slov. Filharmonije«
za podporo se odstopi deželnemu odboru.

Demagogija klerikalcev.

Prošnja »Kočevske posojilnice« v svrhu
sanacije tega zavoda se izroči dežel. odboru. V
to svrhu se sprejme obširnejši predlog, ki vse-
buje podrobnosti pogojev, pod katerimi naj se po-
maga Kočevcem. Predlog je sestavljen tako,
da dežel. odbor, ako ne bo hotel, niti fika ne bo
dal. Na drugi strani pa ima predlog namen po
svoji obliki napraviti na Jakličeve volilce v ko-
čevskem okraju ugoden vtis. Mesto velikodušne
podpore vreči se hoče kočevcem kost, na kateri
naj glodajo strankarske strasti, od katerih se-
veda ljudstvo ne bo ničesar imelo. Dr. Eger go-
vori kot kočevski poslanec proti predlogu fi-
nancnega odseka. Posl. Jaklič razklada zgodo-
vino kočevske posojilnice. Mesto da bi toplo pri-
poročal takojšnjo podporo, dela naprednjakom
radi nje očitke. Govori take izmišljotine, da mu
napredni poslanci burno odgovarjajo. (Dr. Tav-
čar: To so vse pravljice, ki jih nalašč v zborni-
co vlačite. Klici proti klerikalcem: Govorite o
svoji zavodih! Samo pesek mečete v oči svo-
jim ljudem.) Dežel. glavar zveni. Posl. Jaklič žali
narodno napredne poslance. Velikansko razbur-
jenje v sredini. Dežel. glavar zveni, pokliče po-
slanca Jakliča k redu. Glavar: Jaz sem govori-
nika k redu poklical, stvar je popravljena. Dr.
Tavčar govori za predlog. Meni, da je prišel ta
predlog le zato v zbornico, da je mogel posl.
Jaklič tu izreči svoja sumničenja. (Medklici in
razburjenje pri klerikalcih.) Dežel. glavar kliče
govornika k redu. Dr. Tavčar razklada razmer-
je med »Zvezo slov. zadrug« in »Kočevsko po-
sojilnico«. Boji se, da iz te podpore in tega pred-
loga ne bo nič. Dr. Krek napada narodno-na-
predno stranko na način, kakor da bi govoril
na kakem shodu samih kaplanov in mežnarjev.
Pozivlja deželni odbor še enkrat, da naj z de-
želnim denarjem pri tej podpori varčuje do
skrajnosti. Predlog odseka se sprejme.

Dr. Krek predlaga: Računski sklep dežel-
nega zaklada se odobri. Sprejeto.

Dr. Žitnik predlaga izpremembo zakon-
skega načrta o davku na prirastek vrednosti
nepremičnin. Sprejeto. Posl. dr. Triller je govo-
ril proti, češ, da spada to v delokrog ljubljanske
mestne občine, v kolikor se tiče v tej zadevi
interesov ljubljanskega mesta. Posl. Žitnik poro-
ča o pobiranju pokopališnih pristojbin za Vipavo,
o dovolitvi 100% doklade za Jablanico,
119% doklade za Vrabče, 122% doklade za Stari
trg p. Ložu in 100% doklade za Trnovo. Sprejeto.
Dr. Žitnik predlaga v smislu interpelacije,
ki so jo storili nar. napredni poslanci na dežel-
nega predsednika resolucijo o spopolnitvi te-
leonskega omrežja na Kranjskem. Posl. Bartol
predlaga vštete starostne doklade in nagrado

učiteljicam uršulinskega samostana v Ljubljani.
Sprejeto. Prošnja upokojenih učiteljev za dra-
ginjsko doklado se odstopi dežel. odboru v pri-
merno ovaževanje po potrebi. Posl. Pogačnik
predlaga, naj najame dežel. odbor 54.000 K posoji-
la za blazinco na Studencu. Prošnja bolnice v
Krškem se odkloni (Posl. krškega okraja Hlad-
nik je lepo molčal in tudi glasoval proti bolnici
v Krškem). Posl. Bartol: Glede zvišanja stanar-
nine ljubljanskemu učitelstvu naj dežel. odbor
»po potrebi ukrene, kar se mu zdi potrebno.«
Dr. Triller: Vaš predlog sili v korupcijo in ne-
moralnost. Učitelji so vsi potrebni brez izjeme.
Predlaga zvišanje stanarine ljubljanskim učitel-
jem s 1. januarjem t. l. za 25% in se končno
prilagodi predlogu poslanca Margherija, ki pred-
laga 50% zvišanje stanarine. Predlog odseka se
sprejme. Posl. Lenarčič poroča o 120% dokla-
di za Postojno. Sprejeto. Posl. Jarc govori o
ustanovitvi dvorazredne ženske trgovske šole
v Ljubljani. Osnuje se že jeseni leta 1913. Posl.
Triller podpira predlog. Sprejeto. Posl. Jaklič
predlaga, da se razveljavi zakon, po katerem
je bilo mogoče odkupiti se bere. V bodoče naj
bi se brez odkupa le bera pobirala.

Proti beri

govori dr. Novak, ki pravi, da je treba bero
odpraviti, kakor se je odpravila tlaka, ki je za-
sužnjevala naše kmetstvo ljudstvo. Bera je za
našega kmeta in za vsakega nekaj krivičnega
(Klerikalci ugovarjajo. Klic: Kmet še premalo
bere plačal!) Proti govori tudi posl. Višnikar,
ki zagovarja odkup, čejar vpljiva bi se pa
morala še olajšati. Posl. Drobnik pravi, da hoče
še več plačati za uboge kaplane. Posl. Matjašič
je mnenja, da belokranjski kmetje še vse pre-
malo plačujejo bere. Predlog klerikalne večine
seveda obvelja. Na to prekine dežel. glavar sejo
za četrt ure. Po tajni seji sledi

proračunska debata.

Proračunska debata prične dr. Krek, ki
tudi ne more zatajiti svoje izzivajoče narave.
Zavilanih rokov in auf — per mej duš —
tako nekako je zvenel proračunski govor dr.
Kreka. Uvodoma je izzivajoče napadel narodno
napredne poslance in jih imenoval oštarij-
ske govornike, v svojem nadaljnjem govoru je
v deveta nebesa povzdigoval deželno gospo-
darstvo, deželni zbor je po njegovem mnenju
odsev pravega ljudskega doma (dr. Krek je pri
tem skoraj gotovo mislil na čukarski dom na
Viču in druge domove, kjer igrajo sv. Cito raz-
ni razbojniki, in kjer se vrše nasilni boji. Dr.
Krek je mnenja, da je slovenski kmet lahko
zadovoljen z duhovščino, ki od ranega jutra
do pozne noči politizira (delne odprave bre-
virja in odstranitve praznikov, raditega, da bo
imela duhovščina več časa za politiko dr. Krek
ni omenjal) govoril je tudi o albanških gozdih
in dejal, da bo dotična nevarna špekulacija z
denarjem našega kmeta za bodočnost naše
dežele še velikanskega pomena. Koncem go-
vora je dr. Krek priznal, da se v zadnjem času
narodno-napredna ideja širi tudi po takih kra-
jih, kjer ni bilo poprej o njej niti duha niti slu-
ha. Ves njegov govor ni bil drugega nego na-
prednjake izzivajoča nečuvna demagogija.

Za njim je govoril

grof Barbo.

Na podlagi računskega zaključka in na po-
dlagi proračuna je temeljito dokazal, da nudijo
deželne finance zelo žalostno sliko. Dejal je, med
drugim, Marsikdo bo zmejal z glavco, ko bo
videl, da znaša pri tako malih dohodkih dežele

šest in pol milijona kron, deficit kar 1,300.000 K.
Dalje omenja postavke iz prejšnjih proračunov,
ki jasno kažejo, da je tolažba na zboljšanje de-
narnih razmer brezuspešna. Sploh se prepušča
deželnemu odboru veliko preširok delokrog in
zato predlaga, da se v prihodnje to ne dogaja
več. Nato primerja govornik razne postavke
iz proračunov iz leta 1907 in 1912. Tako so zna-
šali stroški za knjigovodstvo leta 1907 37.000
po petih letih že 63.000; za sluge se je zvišala
potrebščina od 8000 na 30.000 itd. Govornik
se peča na to s podeljevanjem ustanov. Če bi
se priredila karta, ki bi natančno zaznamovala
kraje, katerim naklanja deželni odbor podpore,
tedaj bi se videlo, da favorizira deželni odbor
nekatero okraje, druge pa povsem zanemarlja.
Kamniški okraj bi bil na karti tako zelo ozna-
čen, da bi bilo tu sploh nemogoče zabeležiti no-
vih podpor, dočim bi kazali dolenski okraji pravo
puščavo. Ne soglašajo, da bi se sezidal vsa-
kemu kmetu na deželne stroške hlev. Finančno
breme je že danes tako veliko, da je izključeno
vsako zvišanje doklad in tako ne bodo izdatki
nikdar v soglasju s prejemki. — Poleg tega se
mora računati tudi na vprašanje regulacije učiteljskih
plač. Zadnji čas je, da že enkrat priskoči
učitelstvu na pomoč a izdatno ne z filikrijami.
Sramota je, da je učitelstvo, ki otliko
žrtuje za svoj uk, ki ima buditi v narodu inte-
ligenco in ki je samo tudi po večini inteligentno,
najslabše plačano. Poleg tega je treba
misliti tudi na zidavo nove deželne hiše, ki bo
veljala ogromno svoto. Končno pride pa še v
poštev odplačevanje dolgov, ki jih ima dežela.
Vsi dolgovi znašajo danes 22 milijonov kron,
za katere bo treba plačevati velikanske obresti.
Govornik omenja vse postavke in jih primerja
z onimi iz proračuna Koroške. Dalje se mora-
jo tudi podpore iz melioracijskega zaklada pra-
vično razdeljevati po posameznih okrajih. Go-
vornik omenja dalje nove projekte deželnega
odboru, ki se tičejo klavnice in mesnice ter de-
želne banke. Ti načrti so špekulacije. In če se
tolaži dežela na državno pomoč se mu zdi to
podobno lahkoživcu, ki špekulira na odrešenje
s pomočjo dobrega strica. Žalostno je le, da je
država sam tak špekulant in da od takega stri-
ca ni pričakovati podpore. Namen njegovega
govora je, podati verno sliko deželnih financ,
žal da se je ne more veselejše podati. Vi ste
večina in ste odgovorni za vse.

Za njim je govoril

dr. Eger.

Najprvo zavrača napade dr. Kreka na nem-
ško stranko. Nato pa kritizira v ostrih besedah
ravnanje deželnega odbora pri hidro-električnih
napravah. Izda se v ta namen čez 100.000 K
in danes šele zve govornik, da se izdajajo take
svote. Tudi še sedaj ni izvoljen odsek za de-
želna podjetja, ki bi bil ravno sedaj nad vse
potrben. Sploh se ne izve v zbornici ničesar
in deželni poslanec se mora informirati iz časo-
pisov. — To so neznosne razmere. Deželni po-
slanec nima samo dolžnosti, da kontrolira po-
stavke ampak ima tudi pravico, da jih dovoli.
Tako ravnanje deželnega odbora je čisto navad-
na froclarija poslancev, kateri se ne more dovolj
ostro obsoditi. Pričakuje, da deželni odbor to
popravi.

Po njim je govoril kot kontra govornik

dr. Triller.

Govornik se spominja najprvo očitkov ve-
čine, da niso govorili nar. napredni poslanci
resnice, ko so govorili o zavoženem gospo-
darstvu večine. Danes hoče ovreči te očitke

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo-
ditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.
(Dalje.)

Po večerji je Marko vstal. Bil je to mož
okoli petdesetih let, visoke, krepke postave, ne-
koliko naklonjen, toda še ne preokoren. Nje-
govo lice, zarudelo, opaljeno in otrpelo od
solca in vetrov, ker je pogostoma hodil po
polju in po sejmihi, je imelo resen in hladen iz-
raz, a to celo takrat kadar se je smehljaj. Ve-
like, nad plavimi očmi viseče obrvi, so še bolj
povečale ta izraz na njegovem licu. Toda neka
dobrodružnost, poštenje in iskrenost so bile raz-
lite po njem ter so ga delale simpatičnega, da
je nehoti vzbujalo spoštovanje.

Marko se je vsedel na postelj, pokrito z
rdečo preprogo in nameščeno med visokimi
»čemširji« ter si prižgal pipo. Njegova družina
se je razmeslila ugodno po preprogi poleg žu-
borečega potočka in služabnica je prinesla
kavo.

Tega večera je bil Marko dobro razpolo-
žen. Radovedno je zasledoval počenjanje sitih
otrok rdečih lic, ki so napolnjevali ozračje z
zvočnim žlobodranjem. Ti so vsak hip pred-
stavljali kakšno drugo slikovito skupino, iz ka-
tere je donel zvonec krič, vesel smeh, pa tudi
razjarjeni glasovi; bili so podobni roju, ki
skakajočih z veje na vejo. Na to je nedolžno
radostna igra dobila nakrat bojevitější značaj.
Ročice so jelo mahati živješe; pričel se je boj

s pestmi, čul se je pretresljiv krič in nastalo
vreščanje in hrup; ptičji koncert se je spre-
menil v bitko. Zmagovalci in premagani, vsi so
drli k očetu, da so se pritoževali ali opraviče-
vali. Eden je kazal na babico kot zagovornico,
drugi je hotel imeti mater za odvetnika. Marko
je iz nepristranskega gledalca postal sedaj sod-
nik. Moral je soditi, kakor je to zahtevala pra-
vica in dolžnost. Toda sodnik proti vsem so-
dnjskim običajem, noče čuti ne obdolžitve niti
obrambe, marveč samo izreče sodbo: tu neka-
tere poboža po glavi, druge potegne za ušesa,
a najmanjše — to je poškodovane — pa polju-
bi v lice.

In drobnica se je pomirila.

Sedaj je najmanjše dete, spavajoče v na-
ročju babe Ivanice, sprebujeno po trušču, za-
jokalo.

»Spi, moje dete, spi, da ne pridejo Turki
in te ne vzamejo,« mu prigovarja baba Ivani-
ca, gugajoča ga na kolenih.

Marko se zamrača.

»Nu, nu, dovolj si že nastrašila otroke s
Turki, postanejo pravi strahopetci.«

»Eh, kaj jaz vem,« odvrne baba Ivanica,
»tudi nas so strašili s Turki, ali pa mar oni niso
strašila, da bi jih Bog pobil! Sedemdeset let
stara ženska sem in umrem kakor pravijo, z
odprtimi očmi, pa ne dočakam odkupljenja.«

Babica, kadar odrastem jaz, starejši brat
Vasil in Georgi, pa mi pograbilimo svoje sab-
ljice in posekamo Turke!« zakliče Peterček.

»Pustite vsaj enega še živga, otroci!«

»Kako je z Asenom?« vpraša Marko svojo

ženo, ki je uprav prišla iz hiše.

»Vročina je prešla, sedaj spi,« mu odvrne.

»Čemu mu je bilo treba zreti na to grozo?«

reče babica Ivanica očitoje, »evo, sedaj je zbo-

lel radi tega.«

Marko se zamrača, toda ne reče niti be-
sede. Treba nam je omeniti, da je Asenica da-
nes tresla vročnica radi tega, ker je videl skozi
okno v šoli, ko so pripeljali pred cerkev truplo
otroka Genča Bojadžija. Marko urno spre-
meni razgovor, obrnivši se k otrokom:

»Sedaj bodite tihi, pa poslušajmo, kaj nam
bo pravil najstarejši brat... na to pa vsi za-
potejte pesmico. Vasil, nu, povej nam, kaj je
danes prednašal učitelj?«

»Prednašal je iz splošne zgodovine.«

»Dobro, povej nam iz zgodovine, kako

je bilo?«

»O španski dedični vojski.«

»Kaj? čemu o Španjolih? kaj so tebi oni
mar, meni že ne ugajajo... Povej nekaj o Ru-
siji.«

»A kaj?« vpraša Vasil.

»Na primer o Ivanu Groznem, o Bona-

partu, ko je požgal Moskvo...«

Ni odgovoril. V temnem kotu dvorišča se
je nekaj podrlo; keremide** so z ropotom pad-
la raz strehe, s katero je bil pokrit zid. Kokoši
in piščeta so prestrašena zakokodakala ter se
našopirjena razpršila po dvorišču. Služabnica,
ki je pobirala ondi obešene srajce, je zavriskala,
klicajoč: hajduti! hajduti!***

Na dvorišču je nastala strašna zmešnjava.
Ženske so se poskrile po sobah, otroci so iz-
ginili kakor kafa, a Marko, ki je bil hraber, je
vstal in krenivši k temnemu mestu, odkoder
se je čul ropot, zginil skozi ene duri. Črez tre-
nutek se je vrnil z dvema samokresoma v ro-
kah.

Ženske so se poskrile po sobah, otroci so iz-
ginili kakor kafa, a Marko, ki je bil hraber, je
vstal in krenivši k temnemu mestu, odkoder
se je čul ropot, zginil skozi ene duri. Črez tre-
nutek se je vrnil z dvema samokresoma v ro-
kah.

* Španjolce imenujejo na Bolgarskem ži-
de, ki so bili večinoma iz Španjolske izgnani
ter so se nastanili na Turškem.

** Neka vrsta skodeli.

*** Hajdut, hajduk je toliko kot razbojnik.

kah.

To dejanje, odločno, toda nespametno, se
je izvršilo tako naglo, da Markova žena ni
imela niti časa, da bi se streznila in pridržala
moža. Ko je ta prišel skozi vrata, čul se je njen
otrpnel glas, kateremu se je pridružilo grozno
lajanje psa, ki se je ves prestrašen privlekel iz
kleti.

In resnica, nek tuj človek je stal ondi v
senci med kurnjakom in hlevom, toda tema je
bila tako gosta, da ni bilo videti ničesar. Za
Marka je bilo še tem težavnejše se razgledati,
ker je prišel od luči nakrat v nočni mrak.

Marko je po prstih stopal v hlev, pobožal
konja po hrbtu, da se ne bi splašal ter uprl svoj
pogled skozi leseno omrežje pri oknu. Ali se
mu je bilo oko že navadilo na temo, ali pa se
mu je samo zdelo; ondi v kotu pri oknu je vi-
del stati nekaj podobnega človeku, kar pa se
ni ganilo.

Marko nameri samokres in sklonivši se,
zakliče grozno:

»Davran ma!« (Ne gani se z mesta!)

In čakal je za trenotek s prstom na jezič-
ku samokresa.

»Baj (brat) Marko,« se oglasi šepetaje
glas.

»Kdo je tu?« vpraša Marko bolgarski.

»Baj Marko, ne bojte se, vaš človek sem!«

in neznanec je stopil k oknu. Marko je videl
razločno tujčovo senco.

»Kdo si?« vpraša Marko osupel in neza-

upen ter umakne samokres.

»Ivan, sin deda Manola Kraljiča iz Vidina.«

»Ne poznam te — kaj delaš tukaj?«

»Povem ti, baj Marko,« odvrne gost za-

molklim glasom.

(Dalje.)

in bo tudi dokazal upravičenost kritik. Omejil bi se najraje na same suhe številke, ker so te močnejše kot plamteče besede, ali če se bo iz številk oglašal tudi protest proti političnemu delovanju večine, tedaj je to samo naravna posledica istega delovanja.

Govor referenta dr. Kreka je izzvenel v besedah, da je S. L. S. stranka dela. Res je, vi delate ali vprašanje je, če je kvaliteta vašega dela v razmerju s kvantiteto. Ali ni vaše delo začrtano tako, da presega moč dežele. Nato primerja govornik proračuna iz leta 1907, ko je bila še narodno napredna stranka v večini z onimi iz leta 1910, ko je že zavladala S. L. S. Govornik povdarja, da je prevzela S. L. S. deželno gospodarstvo konsolidirano. Do leta 1907 je vladal princip, da se krijejo redni izdatki z rednimi dohodki. Računski zaključek iz leta 1907 kaže ob najstrožjih kalkulacijah samo 13.977 K deficita. In pri tem mora zavrniti ugovor, da je kmet zmanj trkal za podporo. Prejšnja večina je izvedla regeneracijo vinogradov, kar je bilo emanentno gospodarsko delo, s kakršnim se ne more ponajati današnja večina. Za deželno kulturo se je izdalo leta 1899 — 311.000 K, l. 1900 — 300.000 K, leta 1901 — 373.000 K, l. 1902 — 444.000 K, leta 1903 — 426.000; potem je nastopila klerikalna obstrukcija, ki je tlačila vse, in vendar se je izdalo za deželno kulturo v naslednjih letih po vrsti, 273.000 K, 151.000 K, 303.000 K in 109 tisoč kron. Če primerjate te postavke s poznejšimi, tedaj morate pripoznati, da se je zgodilo v prejšnjih letih saj toliko kot sedaj, samo da brez demagogije.

Leta 1910, pa kaže gospodarski računski zaključek 396.000 K deficita, dočim oni iz leta 1907 samo 13.977 K. — Večina trdi po čudni logiki, da se je prihranil en milion. Toda žali mora govornik obesiti za prihranek malo nižje. Gospodarski zaključek kaže primanjkljaja 396.000 K, porabila sta se dalje dva fonda v znesku 275.000 K, kar znaša 681.000 K. Poleg tega pridejo zgube pri melioracijskem fondu, tako da ima zgube v resnici 1 milion, kot kaže proračun. Izgovarjati se na operacije s fondi je nedopustno, ker je jasno, da ne pomeni kasiranje fondov dohodek. — Samo saldo vseh fondov je merodajen. Kakšen je pa saldo? Leta 1907 je znašala vsa čista imovina 2.800.000 K, l. 1910 samo 2.300.000 K, tako, da se je zmanjšalo čisto premoženje v treh letih za pol milijona. Značaj gospodarstva kaže tudi primerjanje rednih dohodkov in izdatkov. L. 1907 je bilo rednih dohodkov 3.600.000, izdatkov pa 4.300.000; l. 1910 pa dohodkov 3.500.000 izdatkov 4.900.000, to se pravi, da naraščajo izdatki še enkrat tako kot stroški. Pri tem moramo pa tudi upoštevati, da bo vsled cestnega zakona pol miliona več izdatkov in vsled potrebne regulacije učiteljskih plač tudi za najmanj pol miliona kron. In ta regulacija se mora izvesti, če se hoče vzdržati šolstvo na primerni stopnji. Posledice nastopanja S. L. S. proti učiteljskemu se je vidilo, in število učiteljev je padlo za 9,9%, med tem ko se je povečalo število nekvalifikovanih učiteljev tudi za 9%. Ker pa moramo biti vsled našega političnega terorizma prepričani, da večini ni izročiti šole, zato predlaga, da se izroči državi šolstvo in da se odvzame deželi.

Govornik se dalje obrača proti visokosti subvencij in proti popolnemu preziranju vseh prošenj iz neklerikalnih krogov. Izgovor, da primanjkuje denarja, ne velja. — Ostro nastopi dalje dr. Triller proti nekvalificiranim očitkom, da je nar. napredna stranka kriva gospodarskih polomov. — Govornik omenja nato odtegnitev razdelitve podpore, nakazane od zavarovalnic gasilskim društvom, deželni gasilski zvezi in indirektno izročitev podelitve tajništva S. L. S. Zato je govornik proti temu, da bi smel deželni odbor tako pavšalno deliti podpore, ker je deželni odbor pristranski, kar je že tudi dr. Lampe priznal. Govornik zahteva kontrolo in predlaga, da se naroči deželnemu odboru, da izdela natančen račun za vse subvencije.

Čista imovina dežele je znašala l. 1910 še 2.300.000 K, konec leta 1912 bo samo še 1 milion čiste imovine in koncem l. 1913 bo sploh konec imovine in tedaj lahko zapre dežela svojo prodajalno. — V državnem zboru je že glavar grajal večno delanje dolgov in zato upa, da bo izvajal dr. Šušteršič konsekvence tudi za deželo. — Doklad nočete zvišati, izdatkov tudi ne, z večnimi kreditnimi operacijami si tudi ne morejo pomagati. Na državo se ne morete zanašati, ker ste zaigrali svoj vpliv za politične koncesije. Govornik omenja prizadevanje Koroške in Štajerske, dobiti od države potrebne prispevke. Tu tega ni. — Dalje se obrača tudi govornik proti preveliki cepitvi občin. Končno obravnava govornik še vse nove projekte odbora, o katerih nihče ne ve, ne koliko bodo stali a tudi ne, kako si misli deželni odbor rešitev teh projektov.

Tako gospodarstvo mora roditi katastrofe in zato bo glasovala narodno napredna stranka proti prehodu v specialno debato.

Za dr. Trillerjem je govoril dr. Žitnik, naka je zaključil glavar ob tridesetih na sedem sejo. Prihodnja seja se vrši v petek ob pol desetih dopoldne.

SPLOŠNI PREGLED.

Parlamentarno. Včeraj dopoldne je zboroval v parlamentu pododsek socialno političnega odseka. Pri seji se je razpravljalo o vladni predlogi glede § 74 obrtnega reda. Poročevalec je označil stališče pasomeznih interesiranih skupin, ter podal primere s zakoni drugih držav v tem vprašanju, predlagal je da naj se prepusti vsemu odseku konečna odločitev, ako naj se po predlogu industrijskega sveta takozvani zdravstveni delavni dam uvede potom zakona, ali pa potom vladne odredbe. — Vodnogospodarski odsek za alpske dežele priopčuje vodnogospodarski program za alpske dežele, sestavljen na podlagi odsekovih sklepov v seji z dne 2. februarja, ki se predloži ponovnemu posvetovanju omenjenega od-

seka. Odsek stavi sledeče zahteve: Ustanovitev vodnogradnega in vzdrževalnega fonda za južne dežele, ustanovitev samostojnega vodnogospodarskega fonda, ustanovitev deželnega pomožnega fonda, v katerega naj prispeva dežela eno tretjino a država dve tretjini. Dalje zahteva odsek, da naj vlada predloži interesiranim deželnim zborom predlogo o vodnopolijskem redu. V odsekovem poročilu se tudi konstatira, da je razmerje med severnimi in južnimi deželami v vprašanju rešitve vodnogospodarskega vprašanja kakor 9:1. Odsek tudi izjavlja, da je v vladni predlogi predlagamo letno zvišanje melioracijskega fonda za letne 4 milijone za interesirane dežele nesprijemljivo, da ga torej odklanja in da vstraja na gori omenjenih zahtevah!

DNEVNI PREGLED.

Opozorjamo vse volilce v trgovsko in obrtno zbornico, posebno one po deželi, da pošljejo glasovnice naravnost tajništvu nar. napr. stranke. Če pa že pošljejo glasovnice na zbornico, tedaj pa morajo zunaj na glasovnico napisati svoje ime, ker so brez označenega imena odpošiljatelja vse glasovnice neveljavne. V slučaju pa, da pošljejo glasovnico v kuverti, mora zunaj na kuverti biti napisano ime volilca drugače je glasovnica neveljavna. Zaupnike političnih društev v Ljubljani in po deželi pa pozivljamo, da TAKOJ pošljejo vse legitimacije oz. glasovnice na tajništvo narodno-napredne stranke oz. pisarni dr. Novaka v Ljubljani.

Kako se podpisujejo glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico? Opozorjamo, da morajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je naznačeno: Podpis volilca. — **Ženske volilke** morajo ravno tako same podpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravitelja, podpiše ta in pristavi k svojemu imenu »upravitelja«. Ako pa ženske volilke nimajo upravitelja, podpišejo, kakor zgoraj omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora podpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu dostaviti: **Volilni pooblaščenec.** — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše žensko glasovnico, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je dotični moški izpolnil 24. leto. **Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico.** Osebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven se dve drugi priči, ki morata biti stari 24 let.

Kako klerikalci spoštujejo obrtnike. Dokler je človek pri trezni pameti, se še zatajuje in ne pove tega, kar ravno misli, razven če je prav odkritosrčen značaj. Kadar se pa razvname, potem izbruhne iz njega to, kar on čuti, kar on misli. Klerikalna delegacija v ljubljanskem občinskem svetu je v našem mestu za klerikalce tisto trobilo, iz katerega lahko povzame sliko hotenja in nehanja S. L. S. V zadnji seji občinskega sveta je reprezentant klerikalcev v Ljubljani, njihov duševni voditelj Štefe v odprti zbornici, v javni seji pričo vseh občinskih svetovalcev in v pričo natlačeno polne galerije povedal svoje mnenje, ki ga ima o obrtnikih. Načelnika deželne zveze obrtnih zadrug, našega vevleuglednega meščana, občinskega svetnika Franchettija je Štefe hoteč ga žaliti, opsoval, očitoval po prezirljivo, da je »frizer«. Poglejte v sobotnem »Slovencu« sliko Boltatuge Pepeta in videli bode, v njeg sliki Štefa po vsej svoji banalnosti in surovosti. Štefe spada pač v mestni log in v krog tiste izbrane družbe Boltatovih Pepetov, ne pa v tako odlično korporacijo kakor je ljubljanski občinski svet. Zato pa obrtnikov ne sme in ne more tak individij razžaliti kot je Štefe.

Nezaslišane klerikalne sleparije. Sleparstva, ki jih uganjajo klerikalci pri volitvah za trgovsko in obrtno zbornico presegajo že vse meje. Ako ne poseže v te nezaslišane sleparije državno pravdnštvo, potem ne vemo, kam naj se obrnemo. Že včeraj smo poročali o agitaciji pismošoše Parklja v Mostah. Danes smo pa zvedeli o njem sleparijo, ki diši že naravnost po kriminalu. Slučaj je namreč tale: Včeraj je prišel v gostilno Jere Gorupič v Mostah pismošoša Parkelj, ki je bil takrat v službi v spremstvu gerenta Oražma. Spila sta liter vina, nato pokličeta domačo hčerko Milko, kateri izroči pismošoše Karkelj volilne papirje, rekoč naj podpiše potrdilo o prejemu, dasi je bila gostilničarka, na katere ime so se glasili volilni papirji, doma. Hči se je nekaj časa branila, nato pa ji je začel prigovarjati gerent Oražem, češ da lahko podpiše, saj njemu kot občinskemu gerentu lahko zaupa! In res je hčerka Milka, ki sploh ne ve zakaj se je šlo, potrdila, naka Oražem in Parkelj odpreta ovitek ter dasta hčerki Milki podpisati tudi glasovnico, kar je ta tudi storila. Ko sta dobila Oražem in Parkelj podpisano glasovnico sta hitro odšla. Ko je zvedela gostilničarka o tem se je informirala o stvari in zvedela kako sleparijo sta uprizorila Parkelj in Oražem. Pozivljamo nemudoma pošto oblast, da prepove nadaljnj raznašanje glasovnic Parklju, državno pravdnštvo pa pozivlje naj uvede nemudoma preiskavo proti Parklju in Oražmu.

Kaj klerikalcem pri mestnem gospodarstvu najbolj diši. Štefe se je pustil izvoliti v občinskem svetu za podnačelnika policijskega odseka. Očitno je računal s tem, da bo kot tak in v tej lastnosti še lažje uhajal roki pravice kakor doslej. Vsekakor je zanimivo, da so klerikalci pustili avanzirati za podnačelnika policijskega odseka tisto »cvetko«, ki je bila skoraj eno celo leto v kazenski preiskavi na c. kr. deželnem sodišču in to radi sleparije in goljufije. Še danes se upamo Štefetu klicati in ga pozivati, da naj nas toži, ker mu očitamo, da je sleparil in goljufal. Tudi se mu upamo očitati, da je le vsled protekcije in korupcije klerikalnih voditeljev utekel roki pravice. Štefe tudi kot podnačelnik policijskega odseka računa s tem, da se bo sedaj še bolj nemoteno

pretepaval po ljubljanskih gostilnah in kavar-nah, kot je to delal nemoteno, ko je še na magistratu gospodaril Laschan in ko mu je še lahko skozi prste gledal njegov pobratim komisar Jancigaj. V zadnji seji občinskega sveta je Štefe nujno predlagal novo policijsko stražnico na Dolenjski cesti. Da bo bližje imel Lauterja in Jancigaja mu priporočamo, da naj v prihodnji seji občinskega sveta predlaga, da se preseli vodstvo policije v katoliško tiskarno. Potem bo Štefe kot podnačelnik policijskega odseka lahko komandiral celo mesto in bo prvi ljubljanski policaj »na konju«, ako ne pride med tem časom »na psa«.

Dr. Vaniček sokolski mladini. Načelnik slovanskega sokolstva, ki je praznoval petdesetletnico začetkom tega leta, kliče sokolski mladini: »Služite svojemu narodu kolikor vam je mogoče in naj ne bode v vaših vrstah mladeniča, ki se bi po vzgledu mnogih drugih ljudi vprašal: A kaj bom imel od tega, kdo mi da kaj za to? — To so besede prosjaka. Oni, ki za to, ako je mignil s prstom v korist društva, kaj zahteva, je prosjak, ni značajni človek. Vi bodite pa značajni ljudje! Kakor hitro vstopite v sokolske vrste, tako naj vsak takoj pokaže svoj značaj s tem, da služi brez ožira na lastno korist stvari po vzgledu onega, pod katerega podobno je napisala prijateljeva roka: Ne časti, ne slave! — In vendar ima vsak korist od tega — v npravnstvenem oziru.

Trst v snegu. Nenavaden prizor. Južno mesto je dobilo lice severnega mesta z vso krasoto zimske pokrajine. Zato je ta dan izgledal kakor kak praznik. Snežni metež, ki je pričel v nedeljo popoldne, je trajal vso noč in je ponehal šele ob 9.30 zjutraj. Snežna plast je bila tu manj tu bolj debela, kakor se je pač zljubilo kapriciozni burji, ki je na mestih kar odnašala, na mestih pa nakopila snega celo nad meter visoko. Razmerno bi se reklo, da je bila snežna plast visoka 30 centimetrov. Kjer pa je opravljala posel pometača, se je stvorila trda ledena skorja, gladka in opolzka, po kateri je bilo ob močnem pišu burje jako nevarno hoditi. Gore, ki obroblijo tržaški zaliv, so bile vse bele in so nudile krasen nenavaden prizor. Ljubitelji zimskih pokrajin — so imeli pač veliko radost. A Trst je mesto prometa, trgovine. In ta je mnogo trpela vsled nenavadno hudega meteža. Javna dela so počivala, svobodna luka je bila prazna, na ladjedelnih vse mrtvo. V šolah je večinoma odpadel pouk — radi pomankanja »občinstva«. Jako občutno za občinstvo je bilo, da ni mogel voziti električni tramvaj; šele proti večeru so od ulice Margerita do borznega trga pričeli voziti vozovi. Kidanje in čiščenje snega je dokazalo, da je Trst za zimo popolnoma nepripravljen. Do dveh popoldne sta dva moža razsypala po mestu sol v svrhu, da bi se talil sneg. To je bilo vse. Še le opoldne je magistrat najel par stotin ljudi, ki so pričeli kidati sneg po sredi ulic, dočim so na trotoarjih morali gospodarji opravljati to delo sami. Zjutraj so bile do 9. ure skoraj vse trgovine zaprte in nekatere še do 10. ure.

Prvo polletje na srednjih šolah se konča vsled ministrske odredbe 16. dne febr. t. l. Drugo polletje se prične z nedeljo 17. februarja; pondeljek in torek pa sta šole prosta dneva.

Slovenski mariborski učiteljskišniki prirede v št. Lovrencu nad Mariborom v nedeljo, dne 11. svečana 1912. (v gostilni gosp. Kodra »Pri pošti«) veselico pod pokroviteljstvom preč. gosp. dr. Antona Medveda in vodstvom gosp. prof. Stanka Marina. Na vspredu je govor, gledališka predstava »Revček Andrejček«, petje, godba in prosta zabava. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Ker je čisti dobiček namenjen »Dijaški kuhinji v Mariboru«, se preplačila in darila hvaležno sprejmejo in se naj blagohotno naslovijo na gg. pokrovitelja ali voditelja.

Razpisane učiteljske službe. Na šestrazrednici v Dobropoljih je popolniti stalno mesto učitelja. Prošnje do 1. marca na c. kr. okr. šol. svet v Kočevju. Na dvorazrednici v Trnjam je popolniti stalno mesto za žensko učno moč. Prošnje do 2. marca t. l. na c. kr. okr. šol. svet v Postojni. Na enorazrednicah v Polju in na Sv. gori je razpisano mesto šolskega vodje. Prošnje do 28. februarja t. l. na c. kr. okr. šol. svet v Litiji.

Dražbeni oklici. Pri c. kr. okr. sodnji v Kostanjevici, dne 26. februarja ob 9. oziroma 10. uri dop. bo v izbi št. 4, dražba zemljišč a) vlož. št. 344 in 397 kat. obč. Stojanskivrh, b) vlož. št. 509 kat. obč. Stojanskivrh, c) vlož. št. 469 kat. obč. Gradišče in d) vlož. št. 757 kat. obč. Gradišče s pritliklo vred, ki sestoji ad a) iz kletarske priprave. — Nepremičninam, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost ad a) na 2569 K, ad b) na 400 K, ad c) na 2100 kron in ad d) na 650 K, pritlikli ad a) na 65 K. — Najmanjši ponudek znaša ad a) 1756 K, ad b) 266 K 66 v, ad c) 1400 K in ad d) 433 K 98 v; pod temi zneski se ne prodaja. — Pri c. kr. okr. sodnji v Rudolfovm, dne 22. februarja ob polu 10. uri dop. bo v izbi št. 6, dražba zemljišča vlož. št. 188 kat. obč. Rudolfovo, obstoječe iz stavbene parcele št. 88 s hišo in vrta parcela št. 80, cenjenega 36.000 K. Najmanjši ponudek znaša 18.000 K; pod tem zneskom se ne prodaja. Dražbene pogoje in listine, tičooče se nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri oznamljeni sodnji, v izbi št. 5, med opravljenimi urami.

LJUBLJANA.

Domovini je darovalo »Politično izobraževalno društvo« za Dvorski okraj znesek 20 K. Iskrena hvala s prošnjo, da tudi druga politična društva sledijo temu vzgledu.

Ciril-Methodovim podružnicam in prijateljem družbe v vrednosti. Proračun za februar 1912: Izdatki: 1. plače in razni računi 6000 K, 2. najemnine za šolske prostore v Trstu in okoličnici 13.623 K 66 h, skupaj 19.623 K 66 h. Razniz teh izdatkov izvanredna izplačila za stavbe, ki se pokrijejo iz glavnice. Da pa ne bo primanjkljaja meseca februarja, bi družba potrebovala rednih prejemkov 19.623 K 66 vin.

II. redni občni zbor »Sokolske župe Ljubljana I.« bode v nedeljo dne 11. februarja 1912 ob 10. uri dopoldne v restavraciji hotela Tratinik, Sv. Petra cesta.

Plesni venček pevskega zbora »Glasbene Matice« se vrši, kakor je bilo že objavljeno, dne 11. t. m. to je v nedeljo v veliki dvorani Narodnega doma. Za ta pri občinstvu tako priljubljen ples so se danes odposlala vabila. Na razna vprašanja odgovarjamo, da je vsak prijateljica Glasbene Matice četudi ni pomotoma vabila dobil, brez istega dobrodošli. Vstopnice za nečlane po 2 K so v predprodaji v trafikah gđ. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici in tudi na večer plesnega venčka pri blagajni. Člani pevskega zbora in dijaki pa jih dobe po 1 K pri blagajni v nedeljo od 7. ure naprej.

Ljubljanska kreditna banka. Upravni svet je v svoji seji dne 6. februarja t. l. odobril bilanco za leto 1911. Kot je razvidno iz sledečih števk, je poslovanje banke v vseh oddelkih zopet znatno napredovalo: A k t i v a : Blagajna kron 185.250 (lani kron 152.306), valuta K 54.218 (lani K 96.625), menice in devize K 6.766.437 (l. 6.076.289), predjudni in vred. pap. K 2.807.766 (lani 2.335.408), vrednostni papirji K 1.791.316 (lani K 1.818.111), dolžniki kron 14.281.901 (lani K 12.788.994), inventar kron 108.928 (lani K 69.207), realitete K 1.187.833 (lani K 925.865), skupno K 28.183.654 (lani K 24.262.817). — P a s i v a : Delniška glavnica K 8.000.000 (lani K 5.000.000), rezervni zaklad K 740.097 (lani K 558.065), vloge K 13.252.889 (lani K 11.064.138), upniki K 5.612.183 (lani K 7.195.350), transito obresti K 93.677 (lani K 86.651), nevzdržigjena dividenda K 566 (lani K 338), dobiček K 484.240 (lani K 358.273) skupno K 28.183.654 (lani K 24.262.817). — Račun zgube in dobička: Izdatki: Obresti K 1.432.706 (lani K 1.101.410), upravni stroški K 94.618 (lani K 81.132), plače in stanarine K 206.860 (lani K 144.540), davki in pristojbine K 109.770 (lani K 68.762), odpis inventarja K 11.227 (lani K 9.397), čisti dobiček za leto 1911 K 484.240 (lani K 358.273), skupno K 2.339.423 (lani K 1.767.547). — P r e j e m k i : Obresti K 1.943.202 (lani K 1.449.854), iznos bančnih poslov K 316.220 (lani K 256.079), iznos realitet K 29.710 (lani K 30.172), prenos dobička iz l. 1910, K 50.290 (iz leta 1909, K 31.440), skupno K 2.339.423 (lani K 1.767.547). Promet v letu 1911, znaša 1300 milijonov K, proti letu 1910 za 266 milijonov K več. Občni zbor delničarjev se je določil na 5. marca t. l. in sebo predlagala za leto 1911 zopet 7% dividenda, t. j. K 28 od delnice, nadalje se bo predlagalo zvišanje delniške glavnice za K 2.000.000 na K 10.000.000 in obenem sprememba pravil, da se sme zvišati delniška glavnica po potrebi in na podlagi sklepa občnega zbora na K 15.000.000.

Umrli so v Ljubljani: Ana Zalar, soroga vpokoi, viš. rač. oficijala, 64 let, Sv. Petra cesta 22. — Frančiška Križanič, pekova žena, 64 let, Radeckega cesta 11. — Josip Sovenc, delavec, 72 let, Karunova ul. 4. — Mihael Rant, občinski ubožec, 71 let. — Ana Hribar, žena tovarniškega delavca, 72 let — oba v deželni bolnici.

Tužji v Ljubljani. Dne 5. svečana: Gospa Jenko, Postojna. — Henrik Mohorčič, uradnik, Gradec. — A. Eisenbart, lekarnar, dr. Karel Slanc, odvetnik, Novo Mesto. — Rezi-ka Žumer, Vintgar. — Ivo Jelavič, pravnik, Zagreb. — Leopold Benčina, trg., Stari trg. — Tokan, rud. tajnik, Trbovlje. — A. Ker-žič, trgovec, Rakitna. — Pavel Lunder, nadpreglednik, Malo Ubeljsko. — Ivan Turk, trgovec, Lož. — Josip Vidic, posestnik, Lesce. — Ludovik Tekavec s soprogo, Ribnica. — Franc Lipej s soprogo, Brežice. — A. Scheeder, Frankobrod ob Meni. — F. Wilke s soprogo, trgovec, Berolin. — S. Levald s soprogo, zasebnik, Norimberg. — Dr. Churain s soprogo, okr. zdrav., Žužemberg. — R. Zährl s soprogo, posestnik, Francovi vari. — Inženir Just Schubert, žel. nadzornik, Jos. Gän-zinger s soprogo, tovarnar, Ericson, Rubin, Neusser, Heiss, Rubel, Hochmann, Glanz, Laufer, Fischer, Kohnberger, Freund, Schneider, Deutsch, Waldmann, potniki, Jos. Köhler, prokurist, Fr. Krasny, arhitekt, Dunaj.

Vremensko poročilo. Dne 7. febr. t. l. dopoldne. Stanje barometra v mm 732,6. — Temperatura v C°:3,8. — Veter: sr. svzh. — Nebo: jasno. — Popoldne: Stanje barometra: 733,9. — Temperatura: 10,8. — Veter: sl. jzh. — Oblačno.

PROSVETA.

Slovensko deželno gledališče.

Anton Dvořak: Rusalka. Velika lirski ope-ra. 1. dejanje: Vodna vila Rusalka si je zaželela človeške ljubezni, objema in poljuba moža. Zam-naj si svari povodni mož pred nestanovitnimi ljudmi. Rusalka se zateče k čarovnici Jabagati ob jezeru. Čarovnica ji skuha čarovnen lek, ki izpremeni vilo v dekle, a ji vzame dar govora. Princ se vrača z lova, vidi krasno dekle, ki je nemo, se zaljubi vanjo ter ga odvode na svoj grad. 2. dejanje: Lovce in kuharček govorita o ljubezni princa do neme deklice ter slutita, da se ta ljubezen hitro izpremeni, ker na gradu je tuja koketna princesa. Princ je res že naveličan zveste, a mrzle ljubezni Rusalkine, ki le molči, in vleče ga k princesi. Povodni mož kliče Rusalko nazaj v vodno kraljestvo, a Rusalka še upa. Ko pa pride princ s princeso ter cinično zavrne Rusalko, nesrečna vila omedli in odne-se jo povodni mož. Toda tudi princ se prepriča, da se je princesa žnjim le igrala; siromak zblaz-ni in se zgrudi. 3. dejanje: Rusalko so zavrgle njene sestre, vodne vile, ker je izgubila svoj čarovni zavoj. Tudi Jabagata se roga Rusalki in ji svetuje, naj v svojo rešitev zabode princa. Le kri nezvestega človeka jo spet osvobodijo pro-kletstva ter jo vrne povodnemu raj. Rusalka pa še vedno ljubi princa in odklanja pomoč Ja-gebabe. Povodni mož kliče maščevanje in božjo kazn na nezveste ljudi. Lovce in kuharček iščeta pri čarovnici zdravila za bolnega princa.

Mesec sveti in vile prepevajo o svojih lenotah. Blazni princ išče izgubljenega ljubico Rusalko ter jo prosi odpuščanja. Rusalka mu odpušča in izginja za večno v globoko jezero. — Uloga Rusalko poje prav lepo gđc. Šipankova, ulogo princeze ga. J. pl. Foedranspergova, ulogo Jagababe gđc. Marija Peršlova, ulogo prve vile gospa A. Kramperova, ulogo princega g. Krampera, ulogo povodnega moža g. Križaj, ulogo kuharke gđc. R. Thalerjeva in lovca g. Miroslav Horský. Dirigira g. V. Talich, režira g. Fr. Krampera. — Premiera, v četrtek zvečer, se vrši izven abonementa; za lože nepar.

Lavterjeva spomenica o preosnovi mestnega policijskega urada.

(Dalje.)

Da leta sedanja oblika poslovanja ni vprid ne glede na točnost, ne hitrosti, da ni na korist službe in ne pospešuje discipline podrejenega mi osebja, — to je pač evidentno.

Ta oblika ne pospešuje discipline med osebji, ker sem ravnotako odvisen, kakor vsak drugi uradnik, da si imam pod seboj 90 podrejenih službenih oseb; ne odgovarja toraj mojemu stališču kot imenovani policijski načelnik ne pro foro interno, še manj pa pro foro externo.

Le-to »aprobacijo« bi bilo v prvi vrsti odpraviti.

Apobacija pri policijskih aktih sedaj nima nobenega smisla. Policija ima sicer za mestno občino veliko važnost, ker, če ima občina policijo, ima tudi moč; a loči se lahko vsak trenutek od nje.

Za ločitev pride v poštev tudi oseba policijskega načelnika.

Dokler je bil na čelu policijskega oddelka policijski referent in ne načelnik, ki ni bil pri policiji vzgojen in ni imel 22 službenih let pri c. kr. državni policiji, takrat je bilo gotovo potrebo (kaj pa kadar Lavterja ne bo več?) da je tvoril policijski urad nesamostojni oddelk mestnega magistrata z aprobacijo, kakor je aprobacija gotovo ujemna pri drugih magistratnih oddelkih. Sedaj je pa to drugače. Mene je poklical bivši občinski svet z županom Hribarjem v Ljubljano ne z namenom, da pustim vse pri starem, marveč da uredim mestno policijo v modernem duhu, — duhnajskem vzorcu, da jo preosnujem tako, da bode poslovala, kakor zahtevajo težnje občinstva in da zadobi ugled v javnosti. Doslovno mi je bivši župan Hribar večkrat rekel, da »potrebuje izvežbanega, starejšega strokovnjaka«, to pa, ker mu je bil moj prednik »premlad in preveč neizkušen«.

Da bi nade, katere so se stavile v mene, kolikor mogoče izpolnil, prizadevam si že peto leto, da povzdignem cel nivo mestne policije v javnosti ter ji pridobim ugled in zaupanje pri občinstvu.

Vse, kar sem v tem ozru nasvetoval, je bivši župan Hribar odobril.

Samostojnosti nimam nobene.

marveč sem, kakor že omenjeno, takorekoč na istem stališču, kakor — mestni vrtnar. Vprašam, kaj naj koristi odvisnost z aprobacijo? V bistvu se v spisih ne more ničesar spreminiti, ker moram pač jaz kot v to poklican strokovnjak za vsebino jamčiti. To tem več, ker imam navado, da v vsaki bolj koščljivi zadevi vprašam že a priori župana, če se strinja z rešitvijo v nasvetovani smeri. In jezikovno? Tudi ne. Znano je, da je bivši župan Hribar izjavil, da se čudi, »kako tepo slovenščino pišem«. Seveda župan je in mora ostati vrhovni šef mestne policije in po njegovih določilih se mi je ravnati. (Kako milostno! Op. stavca.) Tudi če se aprobacija policijskih zadev odpravi, ostalo bode nebroj vprašanj, katere bo predložiti županu v odobrenje, brez ozira na okolnost, če si je zadevo župan pridržal ali ne, — že zaradi tega, da sem »pokrit«. To so n. pr. zadeve političnega značaja ali ki se tičejo denarja. Omeniti bi bilo tudi, da nisem imenovan policijskim — uradnikom, takega imenovanja pač ne bi bil sprejel, — marveč policijskim načelnikom, katerega »opravilni red mestnega magistrata« iz l. 1898 sploh ne pozna. Le ta »opravilni red«, ki stipulira odvisnost policijskega urada z aprobacijo, mi tudi ni bil znan pred vstopom v mestno službo, sicer bi bil gotovo stavil pogoj, da se določbe primerno izpremenijo. Odpraviti bi bilo torej takozvano aprobacijo, kar bi tvorilo prvi korak nasvetovane preosnove. Postavi naj se me tedaj neposredno in edinole pod župana, sicer pa napravi popolnoma samostojnega.

(Dalje.)

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 7. febr. V parlamentarnih krogih se naglašja, da se postavi na dnevni red prve seje državne zbornice kot prva točka poročilo o treh predlogih draginjskega odseka, kot druge pa prvo čitanje brambne reforme, ki je proračunana na deset dni.

Dunaj, 7. febr. Dogovori med Khuenom in Stürgkhom glede brambne reforme niso pripeljali dosedaj še do nobenega končnega rezultata. Včerajšnja »Zeit« poroča, da se je dosegel sporazum le v nekaterih malopomembnih točkah, klerikalna »Reichspost« pa javlja v svojem večerniku, da se bodo tekoče prihodnjih dni sploh vsaka nadaljna pogajanja razbila.

SPLOŠNO OBOROŽEVANJE.

London, 7. febr. Po zanesljivih vesteh hoče Nemčija tekom tega leta sezidati 3 nove dred-

note. Vsled tega je angleška vlada sklenila, da predloži parlamentu predlog, po kateri naj se dovoli kredit v znesku 1 milijarde in pol kron za zgradbo novih ladij.

DALMATINSKI DEŽELNI ZBOR PROTI NASILJU NA HRVAŠKEM.

Zadar, 7. febr. Začetkom današnje seje dalmatinskega deželnega zbora so stavile vse hrvaške stranke predlog, da naj se današnja seja v znak protesta proti nasilstvom v bratski kraljevini Hrvatski prekine. Predlog je bil sprejet soglasno z vsemi hrvaškimi in tudi italijanskimi glasovi. Poslanci so nato uprizorili v zbornici velikansko demonstracijo proti Cuvajevim nasilstvom in ogrskemu režimu, kateri se je pridružila tudi galerija in dame so obsipale poslance s cveticami. Nato so poslanci odšli iz zbornice.

HRVAŠKA.

Dunaj, 7. febr. V prvi seji državnega zbora uleže hrvaški in srbski poslanci interpelacijo o nezakonitih dogodkih na Hrvaškem. Ti akciji se pridružijo tudi vsi slovenski poslanci.

Budimpešta, 7. febr. Danes je zborovala pod predsedstvom bivšega bana Pejačevića hrvaška delegacija v ogrsko-hrvatskem državnem zboru. Posvetovanja se je udeležil tudi ban Cuvaj, ki je povdarjal, da hoče vladati na Hrvaškem vedno le ustavnim putem; govoril je tudi obširno o konfiskacijah in povdarjal, da konfiscira liste le zato, ker nastopajo tako ostro proti Ogrski, izjavil pa je nadalje, da bodo njegove odredbe proti časopisju odsele še strožje, ker bo odredil kazenska postopanja proti avtorjem dotičnih člankov, ki so zapadli konfiskaciji in tako objektivno postopanje spremenil s subjektivnim.

RAZNO.

* Pošiljatev bombe. New-York, 6. febr. Mlada vdova Tellor je dobila po pošti poslan lep zavitek. Ko ga je radovedna odpirala, je eksplodirala v zavitku shranjena bomba in ubilo gospo Tellor na mestu. Neki uradnik, ki je bil prijatelj z umorjeno vdovo a imel te dni neke prepire z njo, je osumljen zločina in bil aretovan, dasi na vse načine taji. Misli se pa da on ni pravi krivec, temveč da je poslala bombo kakšna ljubosumna ženska. V ti smeri se vrše tudi še nadaljne preiskave.

* Ivan Meštrović, Beograd, 6. febr. Ministarstvo javnih del je sklenilo kupiti slavnoznani kip kiparja Ivana Meštrovića »Sečanje«, ki ga je razstavil v srbskem paviljonu prvodni jubilejne italijanske razstave. To delo je svetovna kritika proglasila kot največji umotvor na razstavi. Srbska vlada plača 30.000 dinarjev za ta kip, ki ga postavi v novi zgradbi srbske narodne skupštine.

* Justični umor. Pariz, 6. febr. Včeraj je bil v Parizu žiljotiran večkratni morilec Rosa. Ko so ga po justifikaciji raztelesili, so zdravniki konstatirali, da je trpel na dolgotrajni možganski bolezni, da je bil abnormalen in ni mogel biti odgovoren za svoja dejanja. Po izjavi zdravnikov je spadal usmrčen v blaznico nikakor pa ne v ječo ali celo na morišče.

* Vsa rodbina se je zastrupila. Praga, 6. feb. Pred nekaj dnevi se je tukaj zastrupil tovarnar kemičnih produktov Weigel. Predvčeraj-

šnjem na dan po pogrebu se je zastrupila z istim strupom kot njen mož njegova žena; včeraj popoldne se je pa zastrupil tudi edini sin tega para. Vzrok vseh treh samomorov je baže lahkomiselno življenje sinova, ki je zapravljjal na vse mogoče načine in skoro ruini-ral tovarno.

* Najmanjše ženske na svetu. V nekem londonskem varijetju nastopa prav majhna dama z 18 leti, ki meri 23 angleških col ali po naše 58 cm. Vkljub svoji starosti tehta ta dama komaj 4 kg. Dasi je zelo majhna, je povsem zdrava in ima sicer popolnoma primer- no postavo. Tudi še ima 8 bratov in sester, ki pa imajo vsi srednjo navadno velikost. Vendar pa ta dama ni najmanjša na svetu. Pred kratkim je nastopala v angleških varijetjih nek Svicarka. Ta gospodična je stara 21 let, meri 53 cm, ima torej komaj velikost zdravega novorojenčka in je gotovo najmanjša dama sveta.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pis- menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Išče se hišnica. Natančneje na Resljevi cesti št. 1, pri hišnici. 118—3

Berite in strmite!

600 kosov, med temi v ognju pozlačena ura za 4 K 20 v.

Krasna, v ognju pozlačena, zelo fina AnkerRemont ura s pozlačenim kazalnikom, gre 36 ur, garancija 3 leta. Krasna kravata igla s similiblantom, 1 v ognju pozlačen prstan z imit. kamnom za gospode ali dame, 1 krasen kolie iz približno 150 kosov orientalskih biserov, najmodernejši okra- sek za dame, 1 krasna garnitura manjšetnih, ovratnih in naprsnih gumbov, garantirano 3% duble-zlato s patentno za- klopklo, 6 kosov robcev iz pravega platna, 1 elegantni nikel- nasti žepni tintnik, 1 krasno toaletno ogledalo v etuiju, 1 pri- jetno disček toaletno milo, 1 fino vezena beležnica, 72 kom. angl. kancelijskih peres, 20 korespondenčnih predmetov in še 396 kosov raznih predmetov, ki se rabijo doma. Vse skupaj z Goldin-uro, ki je sama dvakrat toliko vredna, stane samo 4 K 20 v. Pošilja po povzetju eksportna trdka H. Spingarn, Krakov št. 328. Ako se naroči 2 zavoja pridam zastoj lep žepni nož z 2 klinama. Pri več kot dveh zavojih pri vsakem po 1 tak nož. Za neugajajoče se vrne takoj denar, torej je vsak riziko izključen. P653

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Uljudno naznanjam, da prevzamem dne 6. februarja t. l.

restavraco Nar.doma v Ljubljani in kavarno »Narodne čitalnice«.

Skrbela bodem za najboljšo postrežbo s pristnimi vini, svežim pivom, brezalkoholnimi pijačami in dobro kuhinjo po zmernih cenah.

V restavraciji bode vpeljana tudi kavarniška postrežba.

Veliki gostilniški prostori so jako primerni za veselice, zborovanja in seje.

Na razpolago je krasna kegljišče in velika arena. — Sprejemajo se naročniki na kosilo in večerjo. — Vpeljani bodo vsak dan zajtrki od 20 h dalje. Toči se tudi čez ulico.

Za prijazen obisk v svojem novem podjetju se vljudno priporoča in zahvaljuje svojim dosedanjim cenjenim gostom

MARIJA DRAŽILOVA, gostilničarka.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.
Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kavalkada je šinila dalje. Streljač od cerkve pa se je sunkoma ustavila: Valentina je dala povelje. Izstopila je sama in krenila skozi dvicno vrsto priklanjajočih se in odkrivajočih nazaj proti cerkvi; dospela je k vhodu, sklonila se, vzela malo Roselys v svoje naročje in dejala:

— Dete vendar umira! Zakaj mu nihče ne pomaga?

— Ta otrok je brez imena! je odgovoril cerkovnik s prepričevalnim glasom, češ, mislim, da je s tem povedano vse!...

— Ali ve kdo, odkod je in kaj je, je vpraševala Valentina, ne da bi pogledala odgovarjajočo surovino.

— Jaz, se je oglašila kmetica iz polja, jaz vse vem. Vse sem videla, in vzamem otroka. Tako pravim in se mu ne odrečem. Naj me za- pišejo.

Krog klepetulj se je odmaknil. Metale so srepe poglede na vojvodinjo in si pomigavale, češ: vojvodinja in kaj tacega! Priteklo je nekaj uglednih meščanov in se prerilo skozi zija- jočo množico. Valentina je vzela dva zlata iz mošnjička in jih ponudila kmetici, ki je ves- selja zarudela. Vojvodinja je opazovala ljubki in krasno rezani profil otroka, svilnate lase in celo graciozno postavico v trdi raševini in spregovorila:

— Kaj pravite, da ste videli?

— Krasno nosilnico in oborožene konje- niki, ki so se ustavili pred mestom. In vojaki so nosili sulice z lepimi rdečimi križi svetega Andreja...

Valentina je vztrepetala in zašepetala:

— Dekle brez imena!
— Nemogoče, duhovni oče. Saj se ne mo- re več ganiti!

Dobri starček je pomislil, zbrbljal kratko molitvico, nato pa dejal, kakor mu je velevala dolžnost in služba:

— No, jo bomo pa morali izpostaviti med cerkvenimi vratni. Če se je Bog usmili in jo pohčeri dobra duša, jo bomo krstil, zaklinjal jo in jo vpisal. Pojdite, dobra žena in vrnite vas Bog pred gozdnimi roparji!...

Gérande se je priklonila, ko jo je starček blagoslovljal in odšla s to popotnico, ne da bi se ozrla na Roselys. Vrnila se je v nosilnico in celo spremstvo je ubralo pot proti Parizu.

Cerkovnik je odpeljal Roselys pred cerk- vena vrata; revica ni razumela ničesar, le tre- petala je...

Nato so jo izklicali. Mestni klicar je nazna- njal po celem mestu, da je otrok brez imena, ki mu je umrla mati, izpostavljen pred božjim hramom in da naj si ga vsakdo ogleda, kdor bi ga morebiti potreboval in hotel vzeti za svo- jega.

Masten dogodek je to bil za čednostne mestne matere, ki so bile takorekoč zastrup- ljene od najedkejšje čednosti in so naravnost pihale sovraštva proti neznanu materi, ki si je dovolila hčerko brez dovoljenja cerkvenih in posvetnih oblasti. Kakor v sanjah je videla Ro- selys, kako se je stvaril pred njo polkrog otro- čadi, razcapanih, umazanih, rdečih, nanihnjenih dečakov, ki so ji kazali jezike, osle, motrili jo z zlobnimi, lesketajočimi se očmi, približevali se ji, da bi jo ščipali in se odstranjevala v diru,

Hiša Saint-Pol.

19

